

ภูมิอากาศจังหวัดอุตรดิตถ์

ที่ตั้งและอาณาเขต

อุตรดิตถ์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟประมาณ 485 กิโลเมตร ทางรถยนต์ประมาณ 536 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลกและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ทั่วไปเป็นภูเขาสลับซับซ้อนและบางส่วนเป็นป่าทึบอยู่ทางตอนกลางและทางตอนเหนือ ได้แก่ อำเภอลับแล อำเภอกงไกรลาศ อำเภอฟากท่า อำเภอน้ำปาด ส่วนพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัด ได้แก่ อำเภอตรอน อำเภอพิชัย อำเภอเมือง และอำเภอลับแล มีพื้นที่เป็นที่ราบประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดซึ่งเป็นที่ใช้สำหรับเกษตรกรรมคือทำนา ทำสวน และทำไร่ พื้นที่ของจังหวัดอุตรดิตถ์ทั้งหมด 7,614 ตารางกิโลเมตร มีลำน้ำสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ แม่น้ำน่านซึ่งไหลผ่านจังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก ลงไปถึงปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ นับเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์และมีทิวทัศน์ธรรมชาติงดงามยิ่งแห่งหนึ่ง

เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าทึบ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว และอากาศร้อนจัดมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูฝนมีฝนตกชุก

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูของจังหวัดอุตรดิตถ์ออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะหนาวเย็นและแห้ง อากาศจะเริ่มเย็นตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม ในช่วงเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์จะมีฟ้าหิมะเกิดขึ้นเกือบทุกวันในตอนสายถึงใกล้ค่ำ ส่วนเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมมีฟ้าหิมะ 9 - 14 วัน เดือนมกราคมเป็นเดือนที่อากาศหนาวที่สุดของปี

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม จะมีอากาศร้อนอบอ้าวมาก โดยเฉพาะเดือนเมษายนอากาศจะร้อนจัดที่สุดในรอบปีและเป็นจังหวัดที่มีอากาศร้อนที่สุดในประเทศไทย ตอนสายถึงค่ำมีฟ้าหิมะปกคลุมทั่วไปเกือบทุกวันในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทยอากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในรอบปี ตลอดทั้งปีฝนอยู่ในเกณฑ์ดี

อุณหภูมิ

จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาซับซ้อนและป่าทึบจึงทำให้อากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.7

องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.2 องศาเซลเซียส โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด อุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 44.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2503 ในฤดูหนาวเดือนมกราคมเป็นเดือนที่อากาศหนาวที่สุด อุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 4.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2498

ฝน

จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดที่มีฝนดี โดยพื้นที่บริเวณอำเภอเมือง อำเภอลับแล และบางส่วนของอำเภอแสนขัน มีปริมาณฝนมากกว่าบริเวณอื่น คือประมาณ 1,300-1,400 มิลลิเมตร ส่วนบริเวณอำเภอปากท่ามีปริมาณฝนเฉลี่ยน้อยกว่าบริเวณอื่นคือประมาณ 1,000 มิลลิเมตร โดยบริเวณอำเภอเมืองมีปริมาณฝนตลอดปีประมาณ 1,371.6 มิลลิเมตร มีฝนตกเฉลี่ย 116 วัน โดยมีฝนตกชุกในเดือนสิงหาคม ซึ่งมีปริมาณฝนเฉลี่ย 286.6 มิลลิเมตร และมีฝนตก 21 วัน ปริมาณฝนสูงสุดใน 24 ชั่วโมง เคยตรวจได้ 263.7 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2549

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่ผ่านเข้ามาส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อน ซึ่งก่อตัวจากทะเลจีนใต้ อาจทำให้มีลมแรงและฝนตกหนัก และอาจเกิดน้ำท่วมได้ ส่วนที่มีความรุนแรงขนาดพายุโซนร้อนไม่เคยปรากฏ โดยเคลื่อนตัวผ่านเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เคยมีพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน “นาติน” ซึ่งเคลื่อนตัวผ่านเข้าสู่จังหวัดอุตรดิตถ์เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2508 และพายุดีเปรสชันซึ่งอ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน “พอลลี” เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2508 พายุทั้งสองนี้ทำให้มีฝนตกหนักใน 24 ชั่วโมง วัดจำนวนได้ 79.3 มิลลิเมตร และ 84.5 มิลลิเมตร ตามลำดับ

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ 28 ลูก ช่วงเวลาที่เคลื่อนผ่านเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2525) เดือนมิถุนายน 1 ลูก (2527) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2521) เดือนสิงหาคม 5 ลูก (2495, 2508, 2521, 2536, 2550) เดือนกันยายน 12 ลูก (2507, 2508(2), 2521, 2513, 2520, 2521, 2523(2), 2525, 2535, 2539) และเดือนตุลาคม 8 ลูก (2504, 2507, 2515, 2524, 2528, 2550, 2551, 2556)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาอุตรดิตถ์

สภาวะของอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ ได้มาจากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศอุตรดิตถ์ ซึ่งทำการตรวจธาตุประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลในคาบ 30 ปี ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยา วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น.

สถานีตรวจอากาศอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ที่ถนนเพลินจิต ต.ท่าอิฐ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ อยู่ใกล้โรงเรียนการช่างสตรีประจำจังหวัด หรือที่ละติจูด 17 องศา 37 ลิปดาเหนือ ลองจิจูด 100 องศา 06 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 63 เมตร

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566